

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny

KPS.410.003.02.2023

Pan
Tobiasz Bocheński
Wojewoda Mazowiecki
pl. Bankowy 3/5
00-950 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/23/034 Rozwój systemu opieki nad dziećmi do lat 3, w tym realizacja Programu „Maluch+”

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Mazowiecki Urząd Wojewódzki w Warszawie ¹ pl. Bankowy 3/5, 00-950 Warszawa
Kierownik jednostki kontrolowanej	Pan Tobiasz Bocheński, Wojewoda Mazowiecki, od 18 kwietnia 2023 r. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnili: Pan Konstanty Radziwiłł, od 25 listopada 2019 r. do 31 marca 2023 r., Pan Sylwester Dąbrowski, od 11 stycznia 2016 r. na stanowisku I Wicewojewody Mazowieckiego, w okresie od 1 do 17 kwietnia 2023 r. realizował wszystkie kompetencje Wojewody Mazowieckiego ² .
Zakres przedmiotowy kontroli	Wykonanie zadań w ramach Programu „Maluch+”, a także nadzór, w tym kontrola nad ich realizacją.
Okres objęty kontrolą	Lata 2020-2022
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny
Kontrolerzy	1. Dorota Solińska-Siwiek, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KPS/45/2023 z 24 maja 2023 r. 2. Damian Zasad, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KPS/46/2023 z 24 maja 2023 r.

(akta kontroli t. I str. 1-2, 7-10)

¹ Dalej: Urząd.

² Zgodnie z art. 7 ust. 4 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2023 r. poz. 190).

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Wojewoda Mazowiecki⁵ aktywnie uczestniczył przy opracowywaniu i propagowaniu Resortowego programu rozwoju instytucji opieki nad dziećmi do lat 3 „Maluch+” 2020 i 2021⁶. Zapewnił uprawnionym jednostkom samorządu terytorialnego⁷ i podmiotom niepublicznym dostęp do niezbędnych informacji dotyczących zasad Programu. Zgodnie z Programem oraz ogłoszeniami Ministra Rodziny i Polityki Społecznej⁸, Wojewoda oceniał złożone oferty, realizował zadania związane z udzielaniem dofinansowania i jego rozliczaniem, a także sprawował nadzór i kontrolę nad realizacją Programu.

W zakresie Programu 2020 Wojewoda nie umieścił na stronie internetowej Urzędu oświadczenia o kompletności, poprawności i aktualności danych zawartych w rejestrze żłobków i klubów dziecięcych oraz w wykazie dziennych opiekunów dla modułów 1 i 2, a także nie umieścił listy ofert pozostawionych bez rozpatrzenia lub odrzuconych, zaakceptowanej przez Ministra Rodziny i Polityki Społecznej⁹. W obu edycjach Programu Wojewoda nie określił trybu dokonywania korekt, uzupełnień i wyjaśnień pomimo stwierdzenia w złożonych ofertach oraz w załącznikach braków, błędów lub niejasności. Wojewoda przekazał po terminie do MRiPS zestawienie ofert zakwalifikowanych do dofinansowania oraz wykaz ofert pozostawionych bez rozpatrzenia lub odrzuconych wraz z informacją o przyczynie odrzucenia lub pozostawienia bez rozpatrzenia za rok 2021 (moduł 3).

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR

Wykonanie zadań w ramach Programu „Maluch+”, a także nadzór, w tym kontrola nad ich realizacją

1. Przygotowanie Programu

Opis stanu faktycznego

Wojewoda współpracował z Ministrem przy opracowywaniu Programu. Corocznie przed ogłoszeniem konkursu zgłaszał pisemnie uwagi do projektu Programu 2020 i 2021 oraz długofalowego Programu rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 „MALUCH+” 2022-2029¹⁰, a także sygnalizował problemy związane z jego realizacją.

Biuro Rozwoju i Inwestycji¹¹, odpowiedzialne w Urzędzie za udzielanie beneficjentom dofinansowania na realizację zadań, zgłosiło ponad 200 uwag lub propozycji zmian do kolejnych edycji Programu. Ich zakres dotyczył m.in. warunków otrzymania i wykorzystania dofinansowania, wymogów formalnych przy składaniu i kwalifikowaniu ofert, okresu trwałości Programu. BRI wskazywało na problemy wynikające z realizacji wcześniejszych edycji Programu, w tym na potrzebę dookreślenia warunków zawierania umów pomiędzy Wojewodą a beneficjentami w terminie trzech miesięcy po uzyskaniu środków na realizację Programu. Zasygnalizowało obawy związane z niedochowaniem terminów zawierania umów ze względu na prącochłonność weryfikacji przez Wojewodę aktualności, poprawności

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Dalej: Wojewoda.

⁶ Dalej: Program lub Program 2020/Program 2021.

⁷ Dalej: jst.

⁸ Dalej: Minister.

⁹ Dalej: MRiPS lub Ministerstwo.

¹⁰ Dalej: Program 2022-2029.

¹¹ Dalej: BRI.

i kompletności danych zawartych w rejestrze żłobków i klubów dziecięcych oraz wykazie dziennych opiekunów. Zwróciło ponadto uwagę na zbyt krótkie terminy przygotowania przez Wojewodę dokumentów wynikających z Programu.

Ministerstwo częściowo uwzględniło uwagi zgłoszone przez Urząd. Przykładowo: połączono w jeden rozdział dotychczasowe rozdziały klasyfikacji budżetowej dotyczące żłobków, klubów dziecięcych i dziennych opiekunów; w treści Programu 2022-2029 uzupełniono katalog form zabezpieczenia umów zawieranych przez Wojewodę z podmiotami prywatnymi.

(akta kontroli t. I str. 158-203)

Wojewoda prawidłowo udzielał informacji o zasadach i warunkach konkursów ogłaszanych w ramach Programu. Każdorazowo poprzez stronę internetową informował o rozpoczęciu naboru ofert, wskazując najważniejsze kwestie dotyczące wniosków oraz terminy składania ofert. Wyznaczeni pracownicy BRI udzielali odpowiedzi lub informacji najczęściej podczas rozmów telefonicznych. Treść udzielonych informacji była merytoryczna, a czas odpowiedzi umożliwiał podmiotom złożenie oferty w terminie określonym w harmonogramie danej edycji konkursu.

(akta kontroli t. I str. 204-218)

Przed rozpoczęciem naboru ofert do Programu na rok 2021, Urząd zorganizował dwa spotkania informacyjne w formule on-line. Komunikat o spotkaniach dla oferentów został zamieszczony na stronie internetowej Urzędu¹². Spotkanie dotyczące modułów 1 i 2¹³, zostało poprzedzone pismem skierowanym do wszystkich jst na terenie województwa mazowieckiego, gdzie nie funkcjonowały instytucje opieki nad dziećmi do lat 3. Drugie spotkanie dotyczyło modułów 3 i 4¹⁴ i było zorganizowane dla podmiotów innych niż jst, które o spotkaniu były informowane na stronie internetowej Urzędu. W czasie obu spotkań udzielano informacji m.in. o warunkach przygotowania ofert, zasadach ich oceny oraz rozliczenia otrzymanego dofinansowania.

W ramach działań promocyjnych na stronie internetowej Urzędu zamieszczono prezentacje wykorzystane podczas spotkań i udostępniono hiperłącze przekierowujące zainteresowanych do informacji o Programie w edycji 2021 opublikowanych na stronie Ministerstwa.

(akta kontroli t. I str. 64-68, 219-231)

W ramach Programu na rok 2020 Wojewoda na stronie internetowej Urzędu zamieścił dokumentację dotyczącą m.in.: kalkulacji kosztów, w której uwzględniony został udział kosztów pośrednich w całości kosztów realizacji zadania, polegającego na tworzeniu miejsc opieki lub funkcjonowaniu miejsc opieki; oświadczenia o kompletności, poprawności i aktualności danych zawartych w rejestrze żłobków i klubów dziecięcych oraz w wykazie dziennych opiekunów dla modułu 3 i 4; opisu realizacji zadania; oświadczenia osoby fizycznej (dotyczy modułu 3 i 4) o wyrażeniu zgody na przetwarzanie danych osobowych przez Wojewodę w związku z uczestnictwem w Programie. Nie zamieścił natomiast oświadczenia o kompletności, poprawności i aktualności danych zawartych w rejestrze żłobków i klubów dziecięcych oraz w wykazie dziennych opiekunów dla modułu 1 i 2. Szczegółowy opis w tym zakresie znajduje się w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli t. I str. 232-257)

¹² <https://www.gov.pl/web/uw-mazowiecki/maluch2021-komunikat-w-sprawie-spotkania-online-modul-3-i-4>.

¹³ Spotkanie odbyło się w dniu 28 sierpnia 2020 r. i dotyczyło Program na rok 2021: Moduł 1 – utworzenie w 2021 r. nowych miejsc w żłobkach i klubach dziecięcych oraz u dziennego opiekuna oraz zapewnienie ich funkcjonowania; Moduł 2 – zapewnienie funkcjonowania miejsc opieki utworzonych przez jst z udziałem środków z edycji 2020 lub wcześniejszych, w tym miejsc dla dzieci niepełnosprawnych lub wymagających szczególnej opieki.

¹⁴ W dniu 4 września 2021 r.

Wojewoda zgodnie z postanowieniami Programu na rok 2020, opublikował w terminie¹⁵ wzory umów, które dotyczyły modułów 1 i 3 (17 lutego 2020 r.), natomiast wzory umów do modułów 2 i 4 zamieścił po terminie wynikającym z Programu, tj. 24 zamiast 23 marca 2020 r. Ponadto wymagane wzory załączników dołączanych do formularza oferty dla wszystkich modułów w Programie na rok 2020 oraz informacja o terminie złożenia dokumentów wymaganych odpowiednio dla modułu 1 i 3¹⁶, zostały opublikowane w terminie czterech a nie trzech dni roboczych od ogłoszenia konkursu¹⁷, jak wynika z Programu.

Dyrektor Wydziału Kontroli¹⁸ wyjaśnił, że przyczyną jednodniowego opóźnienia w opublikowaniu komunikatu dotyczącego wzorów umów były problemy techniczne pracownika spowodowane wykonywaniem obowiązków służbowych w trybie pracy zdalnej. Taka forma pracy była wówczas wprowadzana i testowana w Urzędzie w związku z wystąpieniem zagrożenia COVID-19. Ponadto wskazał, że publikacja załączników i informacji o terminie złożenia dokumentów miała miejsce czwartego dnia roboczego, tj. 8 października 2019 r. z uwagi na problemy techniczne utrudniające pracownikowi połączenie z nową stroną internetową Urzędu poprzez serwer gov.pl.

(akta kontroli t. I str. 5-6, 64, 74-80, 243-250, 287-306)

W ramach Programu na rok 2021 Wojewoda zamieścił na stronie internetowej Urzędu dokumenty wymagane Programem, w tym m.in.: oświadczenie o kompletności, poprawności i aktualności danych zawartych w rejestrze żłobków i klubów dziecięcych oraz w wykazie dziennych opiekunów; umowy z beneficjentami; kalkulację kosztów w której uwzględniony został udział kosztów pośrednich w całości kosztów realizacji zadania, polegającego na tworzeniu miejsc opieki lub funkcjonowaniu miejsc opieki; opis realizacji zadania; oświadczenia osoby fizycznej (dotyczy modułu 3 i 4) o wyrażeniu zgody na przetwarzanie danych osobowych przez Wojewodę w związku z uczestnictwem w Programie. Wzory ww. dokumentów zamieszczone zostały w terminach przewidzianych w Programie.

Wojewoda zamieścił na stronie internetowej Urzędu również informacje o terminach przedstawienia przez oferentów programu inwestycji oraz konieczności przedłożenia dokumentu potwierdzającego tytuł prawny do lokalu, w którym będzie prowadzony żłobek, klub dziecięcy lub będzie sprawowana opieka przez dziennego opiekuna.

(akta kontroli t. I str. 232-257)

Stwierdzona
nieprawidłowość

Stwierdzono że Wojewoda nie zamieścił na stronie internetowej Urzędu oświadczenia o kompletności, poprawności i aktualności danych zawartych w rejestrze żłobków i klubów dziecięcych oraz w wykazie dziennych opiekunów dla modułów 1 i 2 Programu na rok 2020. Tym samym naruszył pkt 6.1.4. Programu zgodnie z którym przed zawarciem umowy, gmina oraz podmiot inny niż jst składają oświadczenia o kompletności, poprawności i aktualności ww. danych, według wzoru określonego przez wojewodę, a oświadczenie jest zamieszczane na stronie internetowej urzędu wojewódzkiego.

Dyrektor WK wyjaśnił, że wzór oświadczenia nie został opracowany przez przeoczenie.

¹⁵ Pkt 6.2.10. Programu 2020 „(...) nie później niż w terminie przesłania do Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej podziału środków z dotacji na poszczególne rozdziały i paragrafy klasyfikacji budżetowej”.

¹⁶ Załączniki: 1) Program inwestycji wymagany w przypadku robót budowlanych, o których mowa w art. 3 pkt 7 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. z 2023 r. poz. 682, ze zm.), z wyjątkiem remontu, w związku z § 6 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 2 grudnia 2010 r. w sprawie szczegółowego sposobu i trybu finansowania inwestycji z budżetu państwa (Dz. U. nr 238, poz. 1579); 2) Dokument potwierdzający tytuł prawny do lokalu, w którym będzie prowadzony żłobek, klub dziecięcy lub będzie sprawowana opieka przez dziennego opiekuna (np. akt własności, umowa najmu, umowa przedwstępna najmu).

¹⁷ Konkurs dla edycji Programu 2020 ogłoszony został 2 października 2019 r.

¹⁸ Dalej: WK.

2. Ocena ofert złożonych w ramach Programu

Opis stanu faktycznego

W ramach Programu na lata 2020-2021 do Urzędu wpłynęło 970 ofert na kwotę 142 401,7 tys. zł.

Pozytywnie oceniono 922 oferty na kwotę 127 303,8 tys. zł. Odrzucono 43 oferty – wszystkie w ramach modułu 3, który był adresowany do podmiotów innych niż jednostki samorządowe. Pięciu oferentów wycofało się z udziału w naborze (moduł 4).

W latach objętych kontrolą liczba złożonych i zakwalifikowanych ofert oraz ich kwoty kształtowały się następująco:

- w 2020 r. złożono 477 ofert na kwotę 67 044,8 tys. zł. Dofinansowano 471 ofert na kwotę 76 248,7 tys. zł. Kwota środków wykorzystanych przez beneficjentów wyniosła 42 440,3 tys. zł;
- w 2021 r. złożono 493 oferty na kwotę 75 356,8 tys. zł. Dofinansowano 451 ofert na kwotę 48 913,9 tys. zł. Kwota środków wykorzystanych przez beneficjentów wyniosła 40 533,5 tys. zł.

W ramach Programu 2022-2029 ogłoszonego przez MRiPS 19 stycznia 2023 r., do Urzędu wpłynęło 145 wniosków złożonych przez jst oraz wnioski podmiotów innych niż jst dotyczące 429 instytucji opieki. Do dofinansowania zakwalifikowano 145 wniosków złożonych przez samorządy oraz 318 instytucji opieki wskazanych przez podmioty niepubliczne. Minister 6 lipca 2023 r. w ramach Programu ogłosił kolejny nabór wniosków o dofinansowanie mający charakter ciągły, który trwa do 31 grudnia 2025 r.

(akta kontroli t. I str. 99, 104, 307-314, 329)

Oferty złożone w ramach Programu oceniali pracownicy merytoryczni BRI. Wojewoda nie powołał zespołu opiniującego w celu dokonania oceny złożonych ofert konkursowych bowiem Program nie nakładał takiego obowiązku. Jak wyjaśnił dyrektor WK, zgodnie z przyjętym w Urzędzie trybem pracy, oferty były weryfikowane przez pracowników BRI pod kątem prawidłowego ich wypełnienia i przekazania dokumentów wymaganych Programem. Wskazał również, że kwalifikacja ofert wynikająca z Programu opierała się na kryteriach formalnych i nie przewidywała stosowania merytorycznych kryteriów oceny ofert. Dyrektor podniósł, że w dotychczasowych edycjach Programu dofinansowanie było przyznawane wszystkim zakwalifikowanym podmiotom wyłącznie na podstawie wymogów formalnych oraz, że zakres oceny ofert doprecyzowany w Programie należy do standardowych zadań urzędniczych, realizowanych i weryfikowanych w ramach podległości służbowej oraz nie wymaga odrębnych szkoleń.

(akta kontroli t. I str. 51, 56, 79, 139-140, 142-143)

Wojewoda zorganizował jedno szkolenie w celu poszerzenia i usystematyzowania wiedzy dotyczącej ksiąg wieczystych, w którym uczestniczyli w szczególności pracownicy BRI obsługujący moduł 3 Programu. Ponadto odbyły się robocze spotkania inauguracyjne proces sprawdzania ofert, których celem było omówienie dokumentacji, udzielenie instruktażu i zapewnienie jednolitej praktyki podczas oceny.

(akta kontroli t. I str. 75,79, 315-322)

Do Urzędu nie wpłynęły skargi kwestionujące obiektywizm pracowników oceniających oferty.

(akta kontroli t. VIII str. 567)

Jednym z warunków udziału w postępowaniu konkursowym było złożenie oferty w terminach wynikających lub określonych w Programie na rok 2020 i 2021. Konsekwencją niedochowania terminu było pozostawienie oferty bez rozpatrzenia.

W edycji 2020 Programu w ramach modułów 1, 2 i 3 termin ten wskazano na sześć tygodni od dnia ogłoszenia konkursu, tj. od 2 października do 13 listopada 2019 r. a w ramach modułu 4, od 6 grudnia 2019 r. do 10 stycznia 2020 r. W edycji 2021 Programu w ramach modułu 1 oferty można było składać w okresie od 7 września do 16 października 2020 r., a w ramach modułów 2 – 4 od 7 września do 6 listopada 2020 r. Wojewoda, zgodnie z regulacjami Programu obu edycji, z uwagi na uchybienie przez oferentów ww. terminom, pozostawił bez rozpatrzenia łącznie 17 ofert, w tym dwie (moduł 2) w naborze na rok 2020 i 15 (pięć – moduł 3 i dziesięć - moduł 4) w naborze na rok 2021.

(akta kontroli t. I str. 330; t. VI str. 196-211; t. VII str. 79-93)

Badając procedurę wyboru ofert, kontrolą objęto dokumentację 31 postępowań realizowanych w latach 2020-2021¹⁹. Łączna kwota dotacji przekazanej beneficjentom w ramach ww. projektów wyniosła 11 256,4 tys. zł (10% kwoty dofinansowania ogółem). Analizie poddano również dokumentację 10 ofert konkursowych wraz z załącznikami, w tym siedem z modułu 3 i trzy z modułu 4, których Wojewoda nie zakwalifikował do dofinansowania. Łączna kwota dofinansowania na jaką złożono ww. oferty wynosiła 3 320,2 tys. zł. Badanie wykazało, że:

- oferty zostały złożone na właściwym formularzu zgodnie z odpowiednim wzorem stanowiącym załącznik do Programu. W 26 przypadkach niewypełnienia oferty w sposób kompletny lub niedołączenia wymaganych załączników, Urząd każdorazowo wzywał oferentów do ich uzupełnienia;
- w Urzędzie dokonywano oceny ofert pod względem kwalifikowalności kosztów i przeznaczenia dofinansowania oraz weryfikowano w ramach modułów 1 – 3 załącznik *Kalkulacja kosztów*, wypełniany oddzielnie dla każdej instytucji wskazanej w ofercie konkursowe;
- w dwóch przypadkach Urząd wzywał oferentów o uzupełnienie i wyjaśnienie kosztów pośrednich w zakresie ich zasadności, racjonalności i efektywności;
- w pięciu przypadkach Urząd zwracał się o wyjaśnienie, doprecyzowanie lub uzupełnienie informacji dotyczących rodzaju ponoszonych kosztów, w szczególności odnoszących się do robót budowlanych, przebudowy obiektu budowlanego, remontu oraz innych kosztów, a także o skorygowanie niespójności dotyczących kosztów wskazanych w ofercie konkursowej i kosztorysie realizacji zadania;
- 26 z 31 złożonych ofert wymagało korekty, uzupełnień lub wyjaśnień. Pomimo stwierdzenia w złożonych ofertach oraz w załącznikach braków, błędów lub niejasności²⁰ Wojewoda nie określił trybu dokonywania korekt, uzupełnień i wyjaśnień. Szczegółowy opis w tym zakresie znajduje się w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Składane w naborach oferty podlegały ocenie pod kątem ewentualnego przekroczenia udziału kosztów pośrednich w realizacji zadań. Urząd przygotował elektroniczną wersję załącznika *Kalkulacja kosztów*, w którym na etapie wypełniania oferty przez wnioskodawcę przy przekroczeniu 15% kosztów realizacji zadań pojawiał się komunikat, że suma kosztów pośrednich jest za wysoka. W badanej dokumentacji stwierdzono wezwanie dwóch oferentów do uzupełnienia brakujących kosztów pośrednich, natomiast żadna korekta nie dotyczyła przekroczenia dozwolonego poziomu procentowego tych kosztów.

(akta kontroli t. I str. 323-328; t. II str. 1-629; t. III str. 1-540; t. IV str. 1-688; t. V str. 1-442; t. VI str. 1-192)

¹⁹ Siedem z modułu 1, sześć z modułu 2, osiem z modułu 3 i dziesięć z modułu 4.

²⁰ Z wyłączeniem sytuacji gdy oferta została złożona po terminie.

Zgodnie z Programem, korekta oferty, tj. sama oferta oraz załączniki mogły być skorygowane lub uzupełnione jeden raz na prośbę beneficjenta. Natomiast w Urzędzie ustalono, że dla oferentów modułu 3 i 4, tj. podmiotów innych niż jest uczestniczących w edycji Programu 2021 „(...) wezwania do korekt lub uzupełnień ze strony Wojewody co do zasady kierowane będą tylko jeden raz”²¹.

(akta kontroli t. I str. 327-328, 330)

Wezwanie oferentów do korekty odbywało się drogą mailową z wykorzystaniem adresu poczty elektronicznej, jaki został wskazany w ofercie konkursowej. Termin i zakres korekt był zgodny z wezwaniem, zaś korekty zostały dokonane wyłącznie przez oferenta lub osobę upoważnioną w ofercie. Pracownicy BRI weryfikowali podpis odręczny na korespondencji papierowej lub profil zaufany ePUAP/kwalifikowany certyfikat elektroniczny upoważnionych osób.

Wojewoda prawidłowo odrzucał oferty, które nie zostały skorygowane, uzupełnione lub w stosunku do których nie zostały złożone wyjaśnienia w terminie i w sposób określony przez Wojewodę. Wszyscy oferenci byli wzywani do uzupełnienia lub skorygowania ofert lub załączników w przypadku wystąpienia wątpliwości.

Wojewoda odrzucił 43 oferty – wszystkie w ramach modułu 3 (siedem w 2020 r. oraz 36 w 2021 r.). Głównym powodem było niezłożenie wymaganych wyjaśnień w terminie, nieskorygowanie oferty i przekazanie informacji o rezygnacji z udziału w naborze bez podania przyczyny.

(akta kontroli t. I str. 307-312, 329; t. VI str. 193-195, 198, 200-202, 206-209; t. VII str. 409-459)

W 2020 r. zestawienie ofert zakwalifikowanych do dofinansowania oraz wykaz ofert pozostawionych bez rozpatrzenia lub odrzuconych wraz z informacją o przyczynie odrzucenia lub pozostawienia bez rozpatrzenia były prawidłowo sporządzone i zostały przekazywane do MRiPS. W roku 2021 Wojewoda terminowo przekazał zestawienie ofert zakwalifikowanych do dofinansowania wraz z ww. wykazem dotyczącym modułu 4, natomiast nie przekazał w terminie ww. dokumentacji dotyczącej modułu 3. Szczegółowy opis w tym zakresie znajduje się w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli t. I str. 82, 86-87, 330; t. VII str. 2-85)

W edycji Programu 2021 Ministerstwo zwróciło się do wszystkich wojewodów z prośbą o zakwalifikowanie tych ofert konkursowych, które zostały złożone po terminie i umożliwienie oferentom uzupełnienie ewentualnych braków oraz o powtórny weryfikację ofert, które zostały ujęte na liście ofert odrzuconych. Wojewoda postąpił zgodnie z dyspozycją Ministra. Pomimo wezwania do korekty wniosków, które wstępnie pozostawiono bez rozpatrzenia, oferenci nie dostarczyli wymaganych załączników lub ich nie skorygowali.

Na zaktualizowanej liście ofert zakwalifikowanych do dofinansowania w edycji 2020 znalazły się dwie oferty, które pierwotnie pozostawione były bez rozpatrzenia i siedem ofert, które były odrzucone. W ramach edycji 2021 na zaktualizowanej liście ofert zakwalifikowanych do dofinansowania zostało ujętych 36 ofert odrzuconych.

Urząd 5 stycznia 2021 r. zamieścił na swojej stronie internetowej zaakceptowaną przez Ministerstwo listę ofert pozostawionych bez rozpatrzenia lub odrzuconych dla Programu na rok 2021. Natomiast nie opublikował zaakceptowanej przez Ministerstwo listy ofert pozostawionych bez rozpatrzenia lub odrzuconych odnoszącej się do Programu na rok 2020. Szczegółowy opis w tym zakresie znajduje się w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli t. VI str. 196-211)

²¹ <https://www.gov.pl/web/uw-mazowiecki/maluch2021-nabor-ofert-na-2021-rok-modul-4> (Dostęp: 31 lipca 2023 r.)

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Wojewoda na stronie internetowej Urzędu zamieścił komunikaty dotyczące korekt, uzupełnień i wyjaśnień do złożonych ofert w ramach modułów 3 i 4 obu edycji Programu, natomiast nie określił dla oferentów trybu dokonywania korekt, uzupełnień i wyjaśnień. Stanowiło to naruszenie pkt 8.2. ppkt 2 Programu, zgodnie z którym, Wojewoda miał określić jednakowy dla wszystkich oferentów tryb dokonywania korekt, uzupełnień i wyjaśnień w razie stwierdzenia w ofercie oraz w załącznikach braków, błędów lub niejasności. Taka sytuacja miała miejsce w 26 z 31 badanych postępowań.

Dyrektor WK wskazał, że informacje w komunikatach dotyczące poszczególnych modułów nie stanowiły trybu dokonywania korekt, uzupełnień lub wyjaśnień, a były jedynie powieleniem informacji z Programu, które zostały przekazane oferentom.

(akta kontroli t. I str. 75, 80, 82-83, 87-89, 132, 135-136, 145, 147-149, 323-328, 330)

2. Zestawienie ofert zakwalifikowanych do dofinansowania oraz wykaz ofert pozostawionych bez rozpatrzenia lub odrzuconych wraz z informacją o przyczynie odrzucenia lub pozostawienia bez rozpatrzenia, dotyczące modułu 3 w Programie na rok 2021 r. zostało przekazane do MRiPS 18 grudnia 2020 r., tj. siedem dni po terminie wskazanym w pkt 8.5. Programu, zgodnie z którym „Wojewodowie, po dokonaniu oceny ofert, prześlą do Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej za pośrednictwem platformy ePUAP w wersji edytowalnej zestawienia ofert zakwalifikowanych do Programu w następujących terminach: (...), moduły 2-4 – do 11 grudnia 2020 r. na załączniku nr 6, 7 i 8 do Programu”.

Dyrektor WK wyjaśnił, że Dyrektor BRI w korespondencji do MRiPS zwróciła się z prośbą o wyrażenie zgody na przekazanie wykazu po terminie, najpóźniej do 18 grudnia 2020 r. Jako argument wskazała zbliżające się zakończenie roku budżetowego oraz znaczne obciążenie pracą i spiętrzenie się zadań związanych z obsługą obu edycji Programu, w tym zadań dotyczących wydatkowania części środków FP w roku następnym. Uzyskano z Ministerstwa ustne zapewnienie, że termin przekazania danych nie wpłynie negatywnie na realizację Programu.

NIK stwierdza, że postanowienia Programu na rok 2021 jednoznacznie wskazują termin przekazania przez wojewodów do MRiPS zestawienia ofert zakwalifikowanych do Programu.

(akta kontroli t. I str. 82, 86-87, 330; t. VII str. 77, 85)

3. Wojewoda na stronie internetowej Urzędu nie zamieścił zaakceptowanej przez Ministerstwo listy ofert pozostawionych bez rozpatrzenia lub odrzuconych dla Programu na rok 2020. Stanowiło to naruszenie pkt 8.4. Programu zgodnie z którym „(...) po akceptacji przez Ministerstwo (5 dni roboczych) listy ofert pozostawionych bez rozpatrzenia lub odrzuconych urząd wojewódzki zamieszcza ww. listę na stronie internetowej urzędu z informacją o przyczynie pozostawienia oferty bez rozpatrzenia lub odrzucenia”.

Dyrektor WK wyjaśnił, że nie wykonano tego obowiązku w wyniku przeoczenia.

(akta kontroli str. t. I str. 75, 80)

3. Umowy o dofinansowanie

W latach 2020-2021 Wojewoda zawarł z beneficjentami 1227 umowy o dofinansowanie instytucji opieki, odpowiednio 647 i 580.

W ramach edycji 2020 liczba umów podpisanych w podziale na moduły przedstawiała się następująco: 23 – moduł 1, 114 – moduł 2, 196 – moduł 3, 314 – moduł 4; aneksowanych 47 umów (7,3%), w tym 42 w module 3; rozwiązanych umów 78 (12,1%), w podziale na moduły: 7 – moduł 1, 3 – moduł 2, 31 – moduł 3, 37 – moduł 4. W ramach edycji 2021: 29 – moduł 1, 128 – moduł 2, 215 – moduł 3, 208 – moduł 4; aneksowanych 52 umowy (9%), z tego 41 w module 3; rozwiązanych 80 (13,8%); w podziale na moduły: 3 – moduł 1, 0 – moduł 2, 39 – moduł 3, 38 – moduł 4.

(akta kontroli t. I str. 329)

Spośród beneficjentów, których oferty zostały umieszczone na liście ofert zakwalifikowanych do dofinansowania w ramach Programu na rok 2020, oświadczenia o przyjęciu dotacji lub środków z Funduszu Pracy (dalej: FP) nie złożyło do Urzędu 40 beneficjentów, a w 14 przypadkach, przekroczony został termin złożenia dokumentu wynikający z Programu²². W edycji 2021 Programu takich przypadków było odpowiednio 29 i 16.

(akta kontroli t. I str. 99, 104-105)

Podmioty zakwalifikowane do dofinansowania były zobowiązane do złożenia razem z oświadczeniem o przyjęciu dotacji lub środków z FP odpowiednich dokumentów wymaganych przez Wojewodę. Beneficjenci obu edycji Programu, w zależności od modułu, składali w szczególności: kopię dokumentu potwierdzającego tytuł prawny do lokalu i program inwestycji, jeśli źródłem finansowania była rezerwa celowa (moduł 1 i 3), regulamin instytucji opieki nad małymi dziećmi w przypadku uczelni/podmiotu współpracującego z uczelnią lub pracodawcy/podmiotu z nim współpracującego (moduł 4). Pracownicy Urzędu egzekwowali od beneficjentów złożenie stosownych oświadczeń dotyczących m.in.:

- zapewnienia kompletności, poprawności i aktualności danych zawartych w rejestrze żłobków i klubów dziecięcych;
- kwalifikowalności podatku VAT;
- wyrażenia zgody przez współmałżonka na zaciągnięcie zobowiązania w formie weksla lub weksla in blanco (w przypadku wspólnoty majątkowej), numer księgi wieczystej;
- braku utworzonych przez jst żłobków i klubów dziecięcych wpisanych do rejestru żłobków i klubów dziecięcych;
- majątku wystawcy weksla lub poręczyciela, w przypadku osób prowadzących działalność gospodarczą;
- przeciętnej miesięcznej liczby dotowanych przez gminę dzieci w niepublicznych żłobkach i klubach dziecięcych w 2019 r.

(akta kontroli t. I str. 330, t. II str. 1, 10-12)

Wojewoda przed zawarciem umowy z beneficjentami weryfikował oświadczenia beneficjentów o kompletności, poprawności i aktualności danych zawartych w rejestrze żłobków i klubów dziecięcych lub w wykazie dziennych opiekunów i wzywał beneficjentów do uzupełnienia stwierdzonych braków lub rozbieżności.

W Urzędzie nie prowadzono ewidencji braków w oświadczeniach i wezwań do uzupełnienia, a także przypadków nieuzupełnienia oświadczeń. Braki dotyczące oświadczeń nie stanowiły samostnej przyczyny niezawarcia umów z beneficjentami.

(akta kontroli t. I str. 99, 105, 110-111, 330; t. II str. 1-629; t. III str. 1-540; t. IV str. 1-688; t. V str. 1-442; t. VI str. 1-192)

²² Program 2020 – 7 dni roboczych od dnia ogłoszenia wyników konkursu przez Ministra.

Wojewoda w ramach modułu 1 i 3 wymagał od beneficjentów przedstawienia programu inwestycji oraz dokumentu potwierdzającego tytuł prawny do lokalu, w którym będzie prowadzona instytucja opieki oraz wymagał od wszystkich beneficjentów złożenia odpowiedniego dla danego modułu oświadczenia o kwalifikowalności VAT oraz kalkulacji kosztów według przygotowanego przez Urząd wzoru.

(akta kontroli t. II str. 1-629; t. III str. 1-540; t. IV str. 1-688; t. V str. 1-442; t. VI str. 1-192)

Wojewoda przesłał do MRiPS podział środków z dotacji celowej na paragrafy klasyfikacji budżetowej w terminie określonym w Programach, tj. 17 lutego 2020 r. dla Programu na rok 2020 oraz 17 grudnia 2020 r. dla Programu na rok 2021.

(akta kontroli t. VII str. 345-408)

Na stronie internetowej Urzędu zostały ogłoszone wzory umów dla wszystkich modułów w obu edycjach Programu. Dokumenty zawierały elementy wskazane w art. 62 ust. 6 ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3²³, a także sposób weryfikowania dochowania przez beneficjenta okresu trwałości oraz procedury zwrotu wniesionego przez beneficjenta zabezpieczenia należytego wykonania umowy.

Informacje dotyczące opublikowania wzorów umów na stronie internetowej Urzędu wskazane zostały w opisie podobszaru 1.

(akta kontroli t. I str. 5-6, 64, 243-250, 287-306)

Wojewoda był zobowiązany do zawarcia umów z beneficjentami w terminie trzech miesięcy od uzyskaniu środków na realizację Programu. W edycji Programu na rok 2020 termin nie został dochowany w 199, a w roku 2021 w 187 przypadkach. Przyczyny takiej sytuacji leżały po stronie beneficjentów i dotyczy m.in.: nieprzedłożenia kompletu spójnych i poprawnych dokumentów niezbędnych do zawarcia umowy, przekładania terminu ze względu na chorobę lub kwarantannę spowodowane COVID-19. W badanej próbie, w której kontrolą objęto 33 umowy podpisane przez Wojewodę, termin został przekroczony w 18 przypadkach (53%). Przyczyna leżała po stronie beneficjentów.

(akta kontroli t. I str. 121, 126-127, 329; t. II str. 1, 10-12)

W przypadku umów podpisanych po terminie, Wojewoda kilkakrotnie wzywał beneficjentów do uzupełnienia lub skorygowania wymaganych dokumentów i złożenia pisemnych wyjaśnień, zgodnie z regulacjami wynikającymi z Programu. Urząd wyznaczał nowy ostateczny termin zawarcia umowy, do którego beneficjenci zwykle się stosowali. Wojewoda zasadnie odstępował od zawarcia umowy w sytuacji, gdy beneficjent nie dostarczył w wyznaczonym terminie uzupełnionych dokumentów lub sam odstąpił od zawarcia umowy.

(akta kontroli t. II str. 1-629; t. III str. 1-540; t. IV str. 1-688; t. V str. 1-442; t. VI str. 1-192)

Wojewoda w 2021 r. w pierwszej kolejności zawierał umowy z beneficjentami, którzy uzyskali dofinansowanie na utworzenie nowych miejsc opieki w ramach modułu 1 i 3.

(akta kontroli t. I str. 3-4, 122, 128)

W obu edycjach Programu Urząd na przygotowanych przez MRiPS formularzach przekazywał do Ministerstwa sprawozdania dotyczące wymaganych informacji, w tym stanu zawierania umów wraz z przyczynami niedochowania terminu. W ramach Programu za rok 2020 informacje przekazywane były dwukrotnie. W Programie za 2021 r. takie informacje przekazywane były co miesiąc (od czerwca do grudnia).

(akta kontroli t. I str. 329, t. VII str. 437, 444)

²³ Dz. U. z 2023 r. poz. 2024.

W latach 2020-2021 wykluczonych zostało 44 oferentów (sześciu w 2020 r. oraz 38 w 2021 r.). Głównymi powodami wykluczenia były toczące się postępowania administracyjne w sprawie określenia zaległości, postępowanie karne oraz niezłożenie oświadczenia o przyjęciu dofinansowania w określonym terminie. Wojewoda w ramach realizacji Programu otrzymywał z MRiPS i wykorzystywał informacje o podmiotach wykluczonych z dofinansowania przekazywane przez innych wojewodów. Wojewoda każdorazowo przekazywał do Ministerstwa zaktualizowaną listę podmiotów wykluczonych z dofinansowania.

(akta kontroli t. I str. 151, 155, 329; t. VII str. 477-505)

Z udziału w Programie w latach 2020-2021 zrezygnowało odpowiednio 78 i 80 beneficjentów. Kwota uwolnionych środków w wyniku rezygnacji wyniosła 15 021,2 tys. zł w 2020 r. i 15 888 tys. zł w 2021 r.

W 2021 r. beneficjenci składali w Urzędzie oświadczenie o rezygnacji według wzoru określonego przez Wojewodę uwzględniającego przyczynę rezygnacji.

Przyczyny rezygnacji były spowodowane m.in. aktualną sytuacją w kraju wynikającą z epidemii COVID-19, koniecznością aktualizacji kosztorysu, niemożliwością wykonania zadania w związku ze skalą przedsięwzięcia budowlanego lub wydatkowania dofinansowania w terminie wynikającym z Programu, trudnościami w zgromadzeniu wkładu własnego, a także przyczynami osobistymi niezależnymi od beneficjenta. Informacja w zakresie rezygnacji z udziału w Programie była niezwłocznie przekazywana do Ministerstwa.

(akta kontroli t. I str. 307-310; t. VI str. 193-195; t. VII str. 409-459)

NIK skierowała pismo do pięciu²⁴ jednostek samorządowych, które zrezygnowały z dofinansowania na utworzenie instytucji opieki. Ustalono, że:

- głównymi powodami rezygnacji z udziału w Programie były: zbyt duży koszt budowy żłobka, trudności w zapewnieniu warunków lokalowych na utworzenie klubu dziecięcego, podpisanie umów na inne inwestycje, wada dokumentacji projektowej;
- trzy jednostki złożyły rezygnacje po ogłoszeniu wyników konkursu, jedna nie brała udziału w Programie z powodu problemów zaistniałych w latach poprzednich, jedna złożyła rezygnację na etapie procedury zamówienia publicznego;
- cztery jednostki ubiegały się i otrzymały dofinansowanie w ramach kolejnego ogłoszonego konkursu, jedna nie wzięła udziału w kolejnym naborze ze względu na budowę żłobka w innej gminie;
- wszystkie jednostki oceniły realizację Programu pozytywnie;
- główną potrzebą zgłaszaną przez jednostki było zwiększenie liczby miejsc opieki nad dziećmi do lat 3, badane gminy podjęły działania w celu uzyskania dofinansowania na zwiększenie liczby takich miejsc;
- na terenie czterech jednostek nie funkcjonowały żłobki, kluby dziecięce, dzienni opiekunowie. W przypadku jednej jednostki funkcjonował żłobek publiczny oraz dwa podmioty niepubliczne (żłobek, klub dziecięcy), w których dofinansowywano miejsca opieki nad dziećmi do lat 3.

(akta kontroli t. I str. 164-190)

W przypadku beneficjentów modułu 3 i 4 Wojewoda wymagał obligatoryjnie wniesienia zabezpieczenia należytego wykonania umowy, jako zabezpieczenia roszczenia budżetu państwa i FP z tytułu niewykonania lub niepełnego wykonania zadania. Wszyscy beneficjenci w badanej próbie poddanej kontroli wnosili

²⁴ Gmina Borowie, Gmina Jabłonna, Gmina Rzekuń, Miasto i Gmina Gąbin, Miasto Mława.

zabezpieczenie w formie weksla, zgodnie z formami wymienionymi w Programie oraz ze wskazaniem Wojewody. W okresie objętym kontrolą nie wystąpiły przypadki uruchomienia zabezpieczenia wniesionego przez beneficjentów Programu.

(akta kontroli t. I str. 70-73; t. 2 str. 1, 10-12)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

4. Realizacja zawartych umów w ramach Programu i ich rozliczenie

Opis stanu
faktycznego

Badaniem objęto 33 umowy, z których wynika, że:

- w 29 przypadkach zadania zostały zrealizowane i rozliczone zgodnie z podpisanymi umowami. W dwóch²⁵ przypadkach Wojewoda na prośbę beneficjentów zmienił liczbę miejsc opieki zgłoszoną w złożonych ofertach i pomniejszył proporcjonalnie kwoty dofinansowania. W jednym²⁶ przypadku beneficjent zgłosił zmiany w harmonogramie wypłat środków, wynikające z niepełnego obsadzenia miejsc dla dzieci ze szczególnymi potrzebami w odniesieniu do postanowień umowy, co wiązało się ze zwrotem niewykorzystanej kwoty dotacji (1260 zł). W jednym przypadku nastąpiło zmniejszenie zakresu rzeczowego zadania poprzez wyłączenie z jego zakresu rekompensaty inwestycyjnej spółce miejskiej (387,4 tys. zł wraz z odsetkami);
- pięciu beneficjentów przedłożyło rozliczenie inwestycji budowlanych finansowanych z rezerwy celowej. W dwóch przypadkach wystąpiły nieprawidłowości w przekazanych rozliczeniach, a Wojewoda wzywał beneficjentów do ich usunięcia każdorazowo wyznaczając termin przekazania poprawionego rozliczenia;
- sprawozdania z realizacji Programu w większości²⁷ były przekazywane przez beneficjentów w terminie wskazanym w umowie. W przypadku stwierdzenia uchybienia w tym zakresie, Wojewoda wzywał jednostkę do złożenia sprawozdania;
- zwrot niewykorzystanych środków następował w większości²⁸ w terminie 15 dni od zakończenia realizacji umowy i dotyczył kwoty 456,7 tys. zł. W czterech przypadkach oferenci nie przekazali niewykorzystanych środków w ww. terminie. Wojewoda wzywał wówczas beneficjentów do ich zwrotu wraz z odsetkami jak dla zaległości podatkowych;
- Urząd dochował 30-dniowego terminu zatwierdzenia rozliczenia udzielonych dotacji w zakresie finansowym i rzeczowym;
- Wojewoda monitorował ciągłość realizacji zadań finansowanych z Programu. Dwóch beneficjentów²⁹ z 33 badanych w latach 2020-2021 nie spełniło tego warunku w module 3. Przyczyną było niedochowanie trwałości projektu za miesiące: marzec, kwiecień i maj 2022 r. oraz niedochowanie trwałości w okresie 30 miesięcy (od 1 lipca 2023 r. do 31 grudnia 2025 r., w związku z zakończeniem okresu funkcjonowania instytucji opieki przed upływem okresu trwałości zadania). W obu przypadkach Urząd wzywał beneficjentów do zwrotu części środków dofinansowania odpowiadającej niedochowaniu trwałości w kwocie 21 tys. zł, która została przekazana na konto Urzędu.

²⁵ Umowy nr M4/108/2020 i M3/102/2020.

²⁶ Umowa nr M2/5/28a/2021.

²⁷ W 30 przypadkach z 33 badanych.

²⁸ W badanej próbie zwrot niewykorzystanych środków dotyczył 10 podmiotów.

²⁹ Podmioty niepubliczne, umowy nr M3/1/2020 i M3/8/2021.

Nadzór nad trwałością realizacji zadań odbywał się podczas prowadzenia czynności kontrolnych w jednostkach oraz poprzez monitorowanie i weryfikację sprawozdań z trwałości zadania składanych przez beneficjentów w ramach Programu. W przypadku stwierdzenia nieścisłości w badanych sprawozdaniach, Urząd zwracał się o złożenie korekty wyznaczając każdorazowo termin przekazania poprawionego sprawozdania. W ramach nadzoru weryfikował także oświadczenia dotyczące pozostawania w gotowości w I-XI 2022 r. do przyjęcia dzieci na miejsca opieki utworzone z udziałem środków finansowych w ramach Programu z lat 2017-2020.

(akta kontroli t. I str. 121-122,- 127, 151,155-156; t. II str. 1-629; t. III str. 1-540; t. IV str. 1-688; t. V str. 1-442; t. VI str. 1-192; t. VIII str. 387-407)

Wojewoda przekazał do MRiPS, w terminie wskazanym przez Ministra, sprawozdanie wojewódzkie po rozliczeniu sprawozdań z realizacji dwóch edycji Programu.

(akta kontroli t. I str. 329; t. VIII str. 1-124)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

Opis stanu
faktycznego

5. Nadzór i kontrola nad realizacją zadań finansowanych z Programu

W latach 2020-2022 Urząd zaplanował przeprowadzenie 23 kontroli³⁰ w ramach realizacji zadań wynikających z Programu (odpowiednio: cztery, dziewięć i 10 kontroli). Przeprowadził 29³¹ kontroli, tj. 23 kontrole planowe oraz sześć³² doraźnych. Adresatami zaplanowanych kontroli były wyłącznie podmioty inne niż jst (moduł 3 i 4).

Kontrole dotyczyły wykorzystania środków finansowych otrzymanych w formie dotacji i środków FP, z przeznaczeniem na utworzenie, jak i na zapewnienie funkcjonowania miejsc opieki oraz zamieszczania przez beneficjentów informacji o korzystaniu z dofinansowania z Programu za rok 2020 w postaci tabliczek/naklejek przez okres otrzymywania dofinansowania oraz w przypadku modułu 1 i 3 okresu trwałości.

Na 29 kontroli, w 24 przypadkach stwierdzono nieprawidłowości i w związku z tym, skierowano 69 zaleceń pokontrolnych. Dotyczyły one m.in.: zwrotu środków, przestrzegania limitu płatności gotówkowych, rzetelnego sporządzania sprawozdań z realizacji zadań, przekazywania do Urzędu rozliczenia inwestycji w terminie wskazanym w § 4 ust. 2 umowy, czy dokonywania przesunięć pomiędzy wydatkami majątkowymi i bieżącymi po akceptacji Wojewody.

Analiza dokumentacji zgromadzonej w postępowaniach kontrolnych wykazała następujące ustalenia ilościowe:

- w czterech przypadkach nie stwierdzono nieprawidłowości;
- w 15 przypadkach w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami Wojewoda określił kwotę przypadającą do zwrotu (1980,98 tys. zł). W trzech przypadkach beneficjenci dokonali zwrotu środków w trakcie trwania czynności kontrolnych (1,6 tys. zł);
- w 15 przypadkach kontrolowani zrealizowali zalecenia pokontrolne;

³⁰ W Planie kontroli zewnętrznych Urzędu na rok 2020 uwzględniono cztery kontrole w podmiotach, które w roku 2019 lub w latach ubiegłych otrzymały dofinansowanie na utworzenie nowych miejsc. Na rok 2021 zaplanowane zostały cztery kontrole w instytucjach korzystających z dotacji na zapewnienie funkcjonowania miejsc opieki w ramach Programu 2019 oraz pięć kontroli dotyczących tworzenia miejsc opieki w Programie 2020, w tym jedną, która dotyczyła wykorzystania środków finansowych z FP. W Planie na rok 2022 przewidziano siedem kontroli dotyczących tworzenia i zapewnienia funkcjonowania miejsc opieki w ramach Programu 2020 oraz trzy kontrole dotyczące Programu 2021 w zakresie tworzenia miejsca opieki.

³¹ W jednym przypadku beneficjent oświadczył, że odmawia poddania się czynnościom kontrolnym i przedłożenia dokumentów potwierdzających wydatkowanie przyznanej dotacji (umowa nr M4/44/2021 z 28 sierpnia 2021 r.)

³² Po dwie w latach 2020-2022.

- w pięciu przypadkach beneficjenci nie zrealizowali zaleceń pokontrolnych, w związku z tym Wojewoda wydał trzy decyzje skutkujące zwrotem środków na kwotę 504,99 tys. zł, a w dwóch przypadkach prowadzi postępowania określające zwrot środków (40,9 tys. zł);
- w jednym przypadku beneficjent nie poddał się kontroli, w związku z czym została wydana decyzja skutkująca zwrotem dotacji wykorzystanej niezgodnie z przeznaczeniem w kwocie 9600 zł;
- w jednym przypadku Wojewoda oczekuje na wykonanie zaleceń pokontrolnych (zwrot 1 391,99 tys. zł).

W wyniku prowadzonych przez Wojewodę postępowań kontrolnych beneficjenci dokonali zwrotu środków w wysokości 44,7 tys. zł z 1980,98 tys. zł.

(akta kontroli t. VIII str. 382-567)

W latach 2020-2022 w Centralnym Rejestrze Skarg, Wniosków i Petycji nie zarejestrowano skarg dotyczących realizacji Programu.

Jeden z oferentów 5 lutego 2021 r., za pośrednictwem Wojewody, przesłał do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego skargę, która dotyczyła niezakwalifikowania jego oferty w postępowaniu konkursowym w Programie 2021 – skarga została oddalona. Dla skarg sądowo-administracyjnych w Urzędzie prowadzona jest inna forma ewidencjonowania zgłoszeń niż ww. Rejestr.

(akta kontroli t. I str. 139, 141, 151, 153; t. VII str. 567-569)

W okresie objętym kontrolą w Urzędzie nie przeprowadzono audytu realizacji Programu. Zadania określone w Programie nie obligują wojewodów do podejmowania czynności w tym zakresie.

(akta kontroli t. I str. 52,59)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

IV. Wnioski

Wniosek

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o publikowanie wzorów dokumentów określanych przez Wojewodę, wymaganych Programem, na stronie internetowej Urzędu.

Regulacje ogłoszonego Programu 2022-2029 nie obejmują stwierdzonych nieprawidłowości dotyczących: określenia trybu dokonywania korekt, uzupełnień i wyjaśnień dla oferentów wszystkich modułów Programu; przekazywania Ministerstwu zestawienia ofert zakwalifikowanych do dofinansowania oraz wykazu ofert pozostawionych bez rozpatrzenia lub odrzuconych wraz z informacją o przyczynie odrzucenia lub pozostawienia bez rozpatrzenia, w terminie wskazanym w Programie. W związku z powyższym Izba nie formułuje wniosków i uwag w tym zakresie.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Departamentu Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny Najwyższej Izby

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosku

Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, 5 września 2023 r.

Damian Zasada
Główny specjalista kontroli
państwowej

podpis

Dorota Solińska-Siwiek
Starszy inspektor kontroli
państwowej

podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Pracy,
Spraw Społecznych i Rodziny
p. o. Dyrektor
Dariusz Rogowski

DYREKTOR
Departament Pracy,
Spraw Społecznych i Rodziny
wz.
Mirosław Miłoś
p.o. Wicedyrektor